

TITÁN

Gendermetafora az élő szövetben

BASKI SÁNDOR

EMBER ÉS GÉP NÁSZÁVAL SOKKOLTA CANNES-T JULIA DUCOURNAU, A TESTHORRORBA CSOMAGOLT TRAUMAFELDOLGOZÁS ARANY PÁLMÁT ÉRT.

Már Ducournau debütáló rendezése is alaposan meglephette a gyanútlan közönséget, de a *Nyers* még csak a brutalitásával sokkolt. Műfaji besorolása se okozhatott nehézséget, az elfojtásuktól gyötört, az emberhús iránti vágyát egyre nyíltabban kielégítő diáklány története a kannibálhorrorok explicitását ötvözte a szerzői traumafilmek motívumaival.

Már a *Nyers* is megidézte Cronenberg korai munkásságát, a *Titán* esetében pedig nem is lehetne letagadni a testhorror mesterének hatását. A felütés még akár konvencionálisnak is nevezhető, már amennyiben egy autóbalesetet szenvedő, majd a koponyájába illesztett titánlemez hatására a gépkocsikkal intim viszonyba kerülő lány eredettörténete önmagában nem lenne elég abszurd. A felnőve sztriptíz táncosként dolgozó Alexia mizantrópiája és különös

vonzalmai ekkor még levezethetőek gyerekkori traumájából – a nyitó flashback sugallata szerint apja nem szerette –, hirtelen felindulásból mániákus ámokfutóvá válásának azonban már nincs semmilyen pszichológiai motiváltsága. Az író-rendező ugyanilyen váratlan ritmus- és tónusváltásokkal emeli be a Vincent Lindon által alakított tűzoltóparancsnok szálát, akit szinte észrevétlenül avat társfőszereplővé. A szintűgy Vincentnek hívott férfi, aki a magát menekülés közben fiúnak álcázó lányban saját, fiatalon eltűnt gyerekeit ismeri fel, egyértelműen Alexia komplementer karaktere. Míg a lány életében apja csak fizikailag volt jelen, addig a szeretethiányos tűzoltó legfőbb vágya, hogy újra felvehesse a szülői szerepet, és ezért minden áldozatra hajlandó, még az önbecsapásra is.

„Testhorror és cyberpunk techno-scifi”
(Agathe Rousselle)

A két lelki sérült ember unortodox családdá transz-

formálódása csak az egyik, és a kevésbé bizarr aspektusa a történet második felvonásának. A korábban egy Cadillac-kel – a lázálmában vagy a film valóságában – orgazmikus élményeket átélő lány, aki ezen a ponton már férfiként létezik, a terhesség jeleit mutatja, a méhében azonban mintha nem egy organikus lény, hanem egy ember-gép hibrid formálódna.

Ducournau nyitva hagyja a történet értelmezését a különböző genderolvasatok előtt, de a Cronenbergi testhorror ikonográfiájának megidézése és a cyberpunk techno-scifi vonulatának beemelése l'art pour l'art megoldásnak hat. A test leépülésének és átalakulásának szenttelen dokumentálása zavarba ejtő és felkavaró, hála többek közt az újonc Agathe Rousselle zsigeri alakításának – sőt, a magát a film kedvéért groteszk módon kigyúró Lindon szintűgy a testét használja vászonként. De ahogy a lány pszichopata gyilkológéppé válásából a film elején, úgy a későbbi szenvedéstörténetéből is hiányzik a dramaturgiai megalapozottság – az olyan nagyvonalúan zárójelezett megoldásokról nem is beszélve, miszerint a mindenórás kismama képes szorítókötéssel lapossá varázsolni a hasát.

A rendező, állítása szerint, szándékosan szakított a történetmesélés konvencióival, a film zavarossága, leplezetlen hatásvadászata és öncélúnak ható erőszakszekvenciái nem a „gyártási hiba” kategóriájába, hanem az „alapfelszereltséghez” tartoznak. A befogadó habitusától függ, hogy üres blöffnek vagy szabálytalanságával, provokativitásával a korszellemre pontosan reflektáló remekműnek látja a filmet. Ami bizonyos, hogy Ducournau mesteri módon gyűjtötte össze azokat a forró témákat és trendi hívószavakat, amelyekkel 2021-ben a leghatékonyabban lehet a fesztiválszűriket és a közönséget *triggerelni*, és ezáltal a produkciót köztudatban tartani, azaz fontosnak láttatni. A *Titán* tehát mindegyiknél exploitation, abban viszont kétségkívül Arany Pálma-kategóriás.

TITÁN (Titane) – francia-belga, 2021. Rendezte és írta: **Julia Ducournau**. Kép: **Ruben Impens**. Zene: **Jim Williams**. Szereplők: **Vincent Lindon** (Vincent), **Agathe Rousselle** (Alexia/Adrien), **Garance Marillier** (Justine), **Laïs Salameh** (Rayane), **Mara Cissé** (Jeantet). Gyártó: **Kazak Productions / Frakas / Arte France Cinéma**. Forgalmazó: **Mozinet**. *Feliratos*. 108 perc.

